

Hunsrik 1473

Haloo, hier is Solange Hamester Johann, fom Projekt Hunsrik.

Portukeesix un Hunsrik Plat Taytx/ Portukeesix un Letsempurkix

Iwer ti Olympixe Xpiile 2021 in Tokio, waar te letsempurkixe reporter Philip Crowther wiral in te sosiale miitias wan eyer sayn jornaliste aarwat kemach hot, wayl eyer tas in seks xprooche kemach hot. Te Journalist xprecht letsempurkix, franseesix, taytx, ënglix, spaanix un portukeesix un hot noch mool ti acht aan keruuf uf sich selepst tas yoer, wën eyer iwer te konflikt tswixe Ukraine un Ruslant reportaaje kemach hot.

Was intereseiert tas uns? Philip Crowther waar in Luksembourg kepoer, en natsioon mit tray ofisiale xprooche, un ti importantest is “Unser Taytx”, tort Letsempurkix kenënt, woo in 1984 ofisial un haupt xprooch aan kesaat kep is un pis ti 9° klas als disipliin inkefiert kep is in te xuule. Tesweche, sin ti khiner xon frii tswaayxproochich. Im Gimnasium wëre noch anere xprooche inkefiert, was ti yunge prepareiert fer ti welt se konkisteere.

Ti auslëner pewooner un aarwater mache mee wii en tritel aus – unkefeyer 40% fon te 615.000 inwooner fon Luksembourg.

Portukeesix is, noo te Letsempurkix xprooch, ti tswet meyerxt kexprochne moter xprooch im Grão-Ducado Luksembourg, wayl hayt tsu taach leewe tort neekst 120.000 portukeeser un sayn nookhomer, mee wii 20% fon te inwooner un soo is tas ti kreest auslënix kemeenxaft im Lant. Torich en partnerxaft tswixe em portukeesixe un luksempurkixe piltungs ministëerium wërt ti portukeesix xprooch aach in te kanse xuule fon Luksembourg xon kelërnt.

Luksembourg hot te status fon en Asosierte Opserwatoer kritt fer mit se hale in te Fersammlung woo ti Kemeenxaft fon te 9 portukeesix xproochiche natsioone kehal hon (CPLP) in Cabo Verde, woo im yuuli 2018 paseiert is,

Interesant tas hier im Brasil genau tas keechetayl paseiert, woo portukeesix ti haupt xprooch fom Lant is un “Unser Taytx“ ti 2° meyerxt kexprochne xprooch is, mit 2 pis 3 milioone xprecher, en numer woo ti Leerer woo unser xprooch xtutiire in te ferxiitne europeyxe natsioone aarich ferwunert.

Tort, in kans Europa, woo unser xprooch kexproch wërt, tuun se sich aach pemiye fer unser xprooch leewent hale, was fer ti xermaanixe foleke fon te ferxiitne orikinale plets fom Alte Kontinënt soo important is wii fer sayn nookhomer in te waytteste kemaynte fon te welt, fer woo unser foerkhomer hiin kewanert sin.

Xeene kruus aus Thee Walt.

Adaptado do texto de Juliana Romano Gottardi.